REDACȚIUNEA
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifa și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 111. Brașov, Miercurĭ 21 Maiŭ (3 Iunie). 1903.

Din causa sfintei sêrbătorĭ de mâne, Miercurĭ, Constantin și Elena, ḑiarul nu va apăré până Joi séra.

Constatări instructive.

(*a*) Pe când scriem rêndurile acestea, între zidurile orășelului Aiud domnesce mare animație „patriotică“.

Pentru ḑiua de 2 Iunie s'a fixat adecă acolo adunarea generală a societății de maghiarisare din Ardeal, cunoscută sub numele de „Emke“.

Adunările generale ale acestei societăți s'au ținut și până acuma în fie-care an cu un aparat mare de solemnități și cu un fast estraordinar, caracteristic temperamentului rassei maghiare, dér se pare, că astăḑĭ la Aiud festivitățile kulturegyletiste le vor întrece pe tóte cele de mai 'nainte.

De ce?

Fiind-că kulturegyletul ardelean a ajuns la o epocă destul de remarcabilă a esistenței sale. El póte sĕ reprivéscă asupra unei activități de 19 anĭ și cu adunarea generală, ce se ține astăḑĭ la Aiud, se începe pentru dênsul anul, cu care se va încheia al doilea deceniu.

Este cunoscut, că întreg aparatul statului cu diferitele sale resorturĭ și în special cu enormul budget al instrucțiunei publice, este pus în serviciul culturei maghiare.

Legiónele de școle primare, secundare și superióre, școle de agricultură, de industrie și diferite alte specialități păreau însĕ, că nu sunt suficiente pentru asigurarea isbândei și preponderanței culturei maghiare.

Patrioții maghiarĭ preocupațĭ de interesele specifice ale rassei lor, au credut de cuviință a iniția și o mișcare auxiliară culturală pe terenul social și au înființat înainte de asta cu 19 anĭ „Kulturegyletul“ din Ardeal cu scop defensiv, ḑiceau ei, cu scop agresiv față cu noi Românii, ḑiceam noi.

Dreptatea era se înțelege pe partea nóstră, căcĭ nu mai e nevoie sĕ dovedim, că rassa maghiară, ale cărei interese erau sprijinite și mai nainte cu o sută și una de proptele, nu putea fi amenințată de cătră Românĭ, carĭ sub regimul „sdrobitorului de naționalitățĭ“ Coloman Tisza, — data înființării Kulturegyletului — se aflau deja în stadiul unei specii de luptă defensivă, care s'ar puté caracterisa cu sugestivele cuvinte ale lui Cicerone: *„Pro aris et focis certamen“*.

Ceea ce însĕ este inerent rassei române, vigórea naturală, resistența ei uimitóre, sporul firesc și tenacitatea de rassă, calitățile și virtuțile acestea, adevĕrat, sunt criterii de espansiune, chiar de le-ai timbra însĕ de agresiune, față cu care Maghiarii cred, că trebue sĕ ia defensiva, ele nu se pot combate prin mijlóce artificiale, prin Kulturegyletur.

O constatăm acésta pentru cei ce ar esagera importanța resultatelor obținute de Kulturegyleturĭ, nu putem însĕ pe de altă parte sĕ desconsiderăm cu desĕvîrșire aceste resultate, căcĭ forța și vigórea naturală, décă nu póte fi suprimată, totușĭ póte fi stânjinită, paralisată, întârḑiată pentru óre care timp. E necesar a ține cont decĭ de succesele adversarilor și de a face o paralelă între ceea ce se face la noi și între ceea ce se face la alții.

Și resultatele, ce le-a recoltat Kulturegyletul ardelean, nu sunt de disprețuit.

Fondurile acestei societăți se urcă la aprópe trei milióne coróne, și anuarul societățiĭ arată numai în cursul anului espirat un spor de 100,000 coróne. Un budget de 150.000 coróne alimentéză cu subvenții școlile primare, grădinile și asilele de copii, bibliotecile poporale, societățile de lectură, societățile de cântărĭ etc. carĭ „tóte sunt — după cum ḑice un ḑiar maghiar — tot atâtea organe vii, farurĭ și sentinele ale geniului maghiar, din care se revarsă în sufletul poporului raḑele luminătóre și încălḑitóre ale culturei naționale“.

Kulturegyletul a înființat până acuma 165 bibliotecĭ poporale, 96 reuniunĭ de cântărĭ, 27 societățĭ de ale tinerimei, în total 325 de institute auxiliare culturale! El întreține o școlă de agricultură pentru Sêcui, 6 școlĭ primare (pe carĭ ministrul a promis, că le va trece în resortul statului), 13 kișdedovurĭ, 8 asile de copii. Étă pe scurt ce a realisat kulturegyletul, cu cei 12,000 de membri ai sĕi în timp de 19 anĭ!

Involuntar trebue sĕ aruncăm o privire asupra cifrelor Asociațiunei nóstre, care lucréză mai bine de patru decenii pe terenul cultural și totuși numĕrul membrilor abia e de 1600, ér tóte fondurile nu se urcă decât la cifra de 542.303 coróne cu încassări anuale de 33,644 coróne!

Și décă am continua comparația și în alte privințe, am avé prilegiŭ de relevat multe alte momente instructive, pe carĭ însĕ trebue sĕ le lăsăm pentru altă dată.

Nu putem însĕ sĕ nu marcăm și de astă dată caracterul pacînic al activitățiĭ „Asociațiunei“ nóstre față cu militantismul șovinist al Kulturegyletului.

Acțiunea Românilor bucovinenĭ

Intr'unul din numerele trecute am publicat, după „Deșteptarea“ din Cernăuți, un comunicat asupra a două conferențe ce le-au avut de-oparte membrii partidului poporal național român din Bucovina, de altă parte membrii comitetului esecutiv al partidelor române unite, spre a discuta asupra situațiunei. Comitetul acesta se compune din d-nii: baron E. Hurmuzachi, Modest cav. de Gligorcea, Iancu Lupul, Nicu de Flondor, archimandritul Miron Calinescu etc. După discuțiunĭ îndelungate comitetul esecutiv a decis, ca acordul stabilit în anul trecut cu grupul armenopolon sĕ fie menținut și pe viitor. Un confrate din Bucurescĭ află, că drept program de acțiune politică s'a hotărît pentru viitor: *a*) înființarea unei băncĭ a Bucovinei; *b*) reforma electorală și *c*) înființarea de școlĭ românescĭ. Românii fiind în majoritate relativă în dieta țĕrii, sunt speranțe, că vor isbuti sĕ-șĭ realiseze programul în cursul viitórei sesiunĭ dietale. Ei nădăjduesc, că actualul president al Bucovinei, prințul Hohenlohe, va fi mai echitabil, de cât predecesorul sĕu, și nu va favorisa pe Rutenĭ, cum i-a favorisat Bourguignon, în prejudițiul populațiunei române.

Inaugurarea monumentului I. C. Brătianu.

Din incidentul desvĕlirei monumentului lui I. C. Brătianu, M. S. Regele *Carol* a adresat următórea scrisóre d-nei *Pia Brătianu*, vĕduva sĕrbătoritului:

Dómnă!

„Mĕ asociez cu gândul și cu inima „la solemnitatea de astăḑĭ, prin care po„porul rĕsplătesce munca patriotică a ilus„trului d-vóstră soț, ridicând în mijlocul „Capitalei un monument grandios ca sĕ-i „eterniseze gloria.

„Nu póte fi o consolare mai dulce, „o confortare mai mare pentru d-ta și „pentru Mine ca recunoscința arĕtată ne„muritorului Ioan Brătianu care și-a devo„tat întréga viĕță pentru mărirea țĕrei. „Acéstă gratitudine onoréză atât pe cei „carĭ o simt cât și pe cel cătră care se „îndreptă.

„Sfetnic statornic și credincios al „Tronului, om de stat înțelept, fruntașul „între fruntașĭ Ioan Brătianu a meritat „demna rĕsplată din acéstă ḑi și monu„mentul ce-i este ridicat va spune gene„rațiilor viitóre cât de importantă este „partea ce a luat la independența națio„nală și la edificarea regatului. Cât pen„tru Mine, nu voiŭ uita nicĭ-odată devo„tamentul cu care a servit Țara și Tronul „mai cu sémă în orele de luptă, avêntul „generos mereu îndreptat cătră înălțarea „Patriei, concepțiunea sa vie despre tre„buințele poporului, cu și acea dulce și „simpatică înfățișare, care câștiga inimile „și revela bunătatea unui suflet strĕin de „ură și de invidie.

„Numele sĕu va rĕmâne etern inse„parabil de acele timpurĭ glorióse ale re„nascerei nóstre și de faptele rĕsboinice „prin carĭ s'a realisat, cu ajutorul luĭ „Dumneḑeu și eroismul armatei, visul se„cular al Românilor.

„Cu o adevĕrată bucurie profit de „ocasiunea sĕrbătórei de aḑi, pentru a vĕ „reînoi, dómnă, asigurarea viei afecțiunĭ „ce vĕ păstrez.

Carol.

Bucurescĭ, 18 Maiŭ 1903.

* * *

Lume multă la serbare. Delegațĭ și numĕroșĭ țĕranĭ din tóte părțile țĕrii. In pavilionul principal se aflau: representantul Regelui, miniștrii cu soțiile lor, somitățile partidului liberal, mai mulțĭ generalĭ, mulțime de alte notabilitățĭ etc.

Agentul diplomatic bulgar Balabanow a dat espresiune specială simpatiei Bulgariei și a depus o coróna din partea guvernului princiar bulgar.

Coróna cea dintâiŭ așeḑată la pidestalul monumentului a fost a Regelui cu inscripția: „Recunoscĕtóre amintire“. Au urmat apoi corónele consiliului de miniștri, a primăriei capitalei, a clubului liberal, a Băncii Naționale, a clubului liberale din tóte județele etc. etc.

După serviciul religios Metropolitul Primat și Metropolitul Moldovei dau semnalul sfințirei monumentului. Pânza cade și cei de față isbucnesc în aplause. Metropoliții ocolesc monumentul și binecuvêntéză mulțimea.

Monumentul.

Monumentul, operă mărĕță, se datoresce, după cum se scie, distinsului sculptor frances Ernest Dubois.

Grupul principal, așeḑat în vêrful soclului, representă o femeie, personificând România, pe cap cu Coróna de oțel, strîngênd la piept cu o mână stégul Independenței, ér cu cealaltă rĕḑimându-se pe Ion Brătianu, care, într'un avênt suprem și cu gestu-i cunoscut și caracteristic, arăta unui dorobanț calea spre neatêrnare.

Dorobanțul, în genunchĭ, cu pușca într'o mână și cu căciula în cealaltă, salută, salută plin de entusiasm, și într'un avênt vitejesc, Patria.

Mai jos, în față, o româncă povestesce la doi copii, carĭ în uimire în sorb cuvintele, faptele mărețe ale lui Ion Brătianu. Gestul femeiei se opresce la înălțimea cuvintelor marelui patriot, săpate în piatră:

„Prin mintea,
„Prin inima,
„Prin brațele nóstre...

Sub acest grup, pe o placă de marmoră, e săpată, în litere aurite, inscripția:

„Lui
I. C. Brătianu
1903.“

In partea opusă, deasupra datei memorabile, „1877“, înconjurată de laurii victoriei, se ridică, plin de însuflețire ca după o a doua înviere, și într'o mișcare adorabilă, Geniul României, rupênd lanțurile trecutului...

In cele patru colțurĭ, patru figurĭ alegorice representând însușirile de căpetenie ale lui Ion Brătianu: Patriotismul, Elocuența, Curajul și Prudența.

Pe părțile laterale, sunt două basreliefurĭ: unul, purtând data de 1848, representă pe Ion Brătianu vorbind poporului întrunit în aer liber pe Câmpia Libertățeĭ; altul cu data de 1866, eternizéză în bronz momentul istoric când domnitorul Carol a pus, la Turnu-Severin, pentru prima-óră, piciorul pe pămêntul nouei sale patrii. Ion Brătianu, într'o atitudine respectuósă, face cunoscut mulțimeĭ pe noul ales al națiunei, ér mulțimea 'descoperită îl aclamă...

*

După desvĕlirea monumentului, în sunetul imnului național, s'au rostit discursurile în ordinea stabilită în programa ce am publicat'o erĭ.

*

Apoi în sunetul musicilor militare s'a început defilarea în fața monumentului. Intâiŭ au defilat prefecții cu delegații județelor respective, apoi școlele din capitală cu drapelele lor, societățile, meseriașii, asociația studenților, măcelarii, curelarii, tipografii etc.

La órele $12^1/_2$ serbarea s'a terminat și lumea s'a risipit.

Congregațiunea din Deva

ținută la 29 Maiŭ 1903.

Deva, 30 Maiŭ c.

De mult, ba dóră nicĭ odată nu a avut loc la noi în comitatul Hunedórei o congregațiune atât de interesantă și caracteristică, ca cea de la 29 l. c. Sala spațiósă a palatului administrațiunei s'a umplut cu membrii din tóte părțile comitatului, ér galeriile erau ticsite de lume.

De pe fețele tuturor so putea vedé, că astăḑĭ éră-șĭ va fi o ședință esceptio-

nală. Cum sĕ nu, când éră-şĭ erau prospecte de a se face câteva alegerĭ şi când cu ḑile înainte se vorbea, că unul din membrii maghiarĭ va face o propunere, ca sĕ se voteze încredere guvernului, pe când de altă parte se şoptea, că alţĭ membrii maghiarĭ vor avé curagiul sĕ iésă la ivélă şi vor combate propunerea proiectată, căcĭ, ḑiceau mulţĭ, aşa nu mai merge, cupa s'a umplut.

Mai adaugaţĭ apoi faptul, că la ordinea ḑilei, după programul principal, au fost cu totul nu mai puţin de 482 obiecte de pertractat.

Pe membrii, vĕḑênd vravurile de acte aşeḑate pe masă şi întinse pe parchetul salei, i-a cuprins o grózā, că desbaterile nu se vor puté termina nicĭ într'o sĕptĕmână.

O apariţiune neobicĭnuită a mai fost, că astă dată şi membrii maghiarĭ se întreceau în a lua cuvêntul vorbind pro şi contra propunerei de a se vota încredere guvernului. Mai mult a suprins însĕ pe toţĭ, când un jude regesc a început pe o córdă ce semnala o aspră critică faţă de guvern şi când chiar şi preşedintele tribunalului reg. a creḑut de oportun a se arunca şi el în valurile discusiunilor politice.

Fişpanul s'a vĕḑut chiar nevoit în trei rêndurĭ a'l face atent pe judele reg. sĕ nu discute cestiunĭ ce nu sunt la ordinea ḑilei. Bietul fişpan tot mai speriat făcea feţe la valurile ce ameninţau a se ridica, chiar din partea membrilor carĭ de altmintrelea aparţin partidului guvernant.

Interesante şi chiar nostime au fost şi interlocuţiunile sub durata vorbirilor precum şi satirele şi glumele, carĭ au colorat mersul desbaterilor, ér finea spectacolului constituţional administrativ a fost un adevĕrat *ridiculus mus.*

Dér sĕ vedem cum a decurs şedinţa.

Inainte de a se trece la desbaterea obiectelor interne, membrul Jar Manasie, adreséză o interpelare în limba română către vicişpan relativ la abusurile organelor administrative din cercul electoral Dobra.

Vicişpanul despre care se scie, că din copilărie a avut şi are şi aḑĭ mult prilegiŭ a se întreţiné românesce cu consătenii sĕĭ din comuna Demsuş, unde are proprietate şi petrece des, şi de astă dată şi-a început rĕspunsul cu obicĭnuita maliţiósă prefacere ḑicênd:

„Décă am înţeles bine ceea ce m'a întrebat interpelantul"... Declară, că nu are cunoscinţă de afirmativele abusurĭ, apoi arată, că în privinţa alegerilor s'au făcut publicărĭ în limba maghiară şi română, dér la d-sa până astăḑĭ n'a întrat nicĭ o plânsóre.

Fiind-că interpelantul n'a mai ḑis nimic, rĕspunsul vicişpanului s'a luat la cunoscinţă cu unanimitate.

După acésta groful Toroczkay Miklos, deputatul cercului electoral Deva, a propus şi congregaţia cu unanimitate a primit, ca înainte de a se trece la desbaterea obiectelor din program, sĕ se desbată propunerea presentată de Szentiványi Gábor.

Unul din notarĭ cetesce propunerea, în care se cere, ca representanţa comitatului Hunedórei se voteze o adresă către ministrul Szell despre neclintita sa aderare la nisuinţele guvernului şi în care se reprobă obstrucţiunea din dietă.

S'a ridicat apoi propunĕtorul şi cu frase bombastice a umblat sĕ convingă pe cei de faţă, că nicĭ un interes şi nicĭ o ambiţie personală, orĭ de partid nu l'a îndemnat sĕ facă propunerea, ci singura lui ţintă este, ca sĕ atragă atenţiunea membrilor asupra strălucitului trecut al acestui comitat şi ca sĕ se pótă continua împletirea şi pe mai de parte a cununei de glorie strămoşéscă!

Accentuéză, că schimbarea stărei de astăḑĭ se aşteptă şi aternă şi de la noi. (— Vocĭ din partea română: o fi! o fi!)

Nu voiesc sĕ fac în acéstă sală politica ţĕrii (országos politikát) (Fr. Hossu: Vom face noi!) Aduce un esemplu din viéţa vechilor Romanĭ, carĭ cu falā ḑiceau „*civis Romanus sum*". Indémnă la curagiŭ şi prin curagiŭ la salvarea patriei. Face atent pe Maghiarĭ, că parlamentul şi chiar constituţia e în pericol, şi încheie cerênd sĕ i-se priméscă propunerea, căcĭ numai astfel vom puté cu drept esclama ca vechii Romanĭ: jur că am mântuit patria! (vii aprobărĭ din partea membrilor maghiarĭ).

Se dă cuvêntul apoi membrului Francisc *Hossu-Longin*, care a ḑis cam următórele:

Daţi-mĭ voie sĕ fac şi eu de astădată ca d-l vicişpan (— aicĭ oratorul se întórce către vicişpan şi îi ḑice ironic) „décă am înţeles bine textul propunerei şi cuprinsul motivelor propunĕtorului" — (rîsete la Românĭ.) Ni-se face propunerea sĕ votăm încredere guvernului ungurese şi sĕ desaprobăm obstrucţiunea din dietă. Trebue sĕ declar din capul locului, că aflu fórte curiósă şi chiar temerară propunerea, ce ni-se face. Cum adecă?! Sĕ se dea vot de încredere guvernului unguresc într'un comitat locuit de 300.000 Românĭ — (sgomot mare, Românii aprobă membrii maghiarĭ desaprobă). Vĕ rog nu fiţĭ atât de neliniştiţĭ, căcĭ dóră şi D-Vóstră sunteţĭ representanţii „după lege" ai acestor sute de mii de Românĭ!

Membrii acestei congregaţiunĭ sciu fórte bine, ce încredere au şi pot sĕ aibă Românii, majoritatea absolută a acestui comitat, faţă de guvernul unguresc! — Cred că Vĕ este în próspĕtă memorie instalarea fostului fişpan grof Bethlen Miklos, cu care ocasiune membrii românĭ prin rostul meu şi-au spus vederile lor în ce privesce încrederea în guvernul unguresc.

Şi de atuncĭ situaţia nu numai că nu s'a ameliorat, ci din contră noi Românii de atuncĭ suntem persecutaţĭ şi huiduiţĭ şi mai fără cruţare pe tóte terenele vieţiĭ publice, în cât nu mai póte urma alta, de cât ca puterea de stat *sĕ ridice 3 milióne de temniţe, în carĭ sĕ ne înfunde pe toţĭ, ca sĕ pótă fi* „boldog a magyar" — (aprobărĭ din partea Românilor, sgomot).

In viéţa statelor întocmai ca în a indivíḑilor, róta sorţiĭ se schimbă.

Aşa şi în patria nóstră. Incă şi eu, ca copil am vĕḑut cu ochii meĭ, când şi D-Vóstră a-ţĭ fost persecutaţĭ şi huiduiţĭ, cum suntem noi acum, numai cu deosebirea, că atuncĭ persecutarea şi huiduirea D-Vóstră se făcea sub cuvêntul *absolutism*, ér persecutarea nóstră de astăḑĭ se face sub cuvêntul *constituţionalism*.

Şi vedeţĭ, róta sorţiĭ pare a se întórce érăşĭ. Românul ḑice: „Dumneḑeu nu bate cu bâta!" Ni-s'a imputat de multe-orĭ şi în multe chipurĭ, că noi Românii suntem pasivişti, facem resistenţă pasivă faţă de dieta din Budapesta. — Şi ce sĕ întêmplă astăḑĭ? — Étă, că şi d-l Szell Kalman, în tocmai ca şi noi, a ajuns pe terenul resistenţeĭ pasive! — (rîsete, aprobărĭ, sgomot). Ei, şi acum vine d-l Szell şi prin propunĕtor indirect cere de la mine, pasivistul, şi de la noi pasiviştii şi membrii ai partidului naţional român, sĕ-l ajutorăm în strîmtórea în care l'au adus pĕcatele, votându-i încredere şi desaprobând pe cei ce l'au făcut neputincios. — (sgomot şi mai mare, risete). Ei bine, nu vedeţĭ D-Vóstră, că se cere de la noi imposibilul? Au nu sciţĭ, că dorinţa nóstră cea mai ferbinte nu este şi nu póte fi de cât, *că nu numai Szell Kalman, dér chiar întreg sistemul nenorocit de astăḑĭ* sĕ cadă şi sĕ se prăbuşéscă. (Desaprobărĭ din partea maghiară. Românii aplaudéză.)

Şi când se cere votul nostru?

Acuma?

Au nu vedeţĭ D-Vóstre în ce hal a ajuns ţéra nóstră, ce foc ne încinge de pretutindenĭ? — Când chiar şi socialiştii au devenit putere? Au nu vedeţĭ şi D-Vóstre unde au ajuns urmaşii strămoşilor D-Vóstre atât de glorificaţĭ de d-l propunĕtor, au nu vedeţĭ şi nu simţiţĭ unde şi în ce mânĭ au ajuns moşiile părinţilor şi strĕmoşilor D-Vóstre? Au nu vedeţĭ cum „*Schwarz*"-ii D-Vóstrĕ s'au făcut „*Battyannyi*"-i şi „*Battyannyi*"-i D-Vóstrĕ au devenit „*Schwarzi*"-i?! (ilaritate, aprobărĭ sgomot).

Acum cereţĭ votul nostru de încredere!

Nu vi-l dăm, ci fac următórea

Contrapropunere:

Congregaţiunea — neavênd încredere în guvernul unguresc, — trece peste propunerea d-lui Szentiványi Gábor la ordinea ḑilei.

(Va urma.)

Plângerile Croaţilor.

Deputatul croat Dr. Al. *Bresztyenszky* publică în „*Alkotmany*" de la 31 Maiŭ un fórte instructiv articol asupra sistemului politic erigiat în adevĕrat absolutism în cei aprópe 20 de anĭ, de când Khuen-Hedervary conduce destinele Croaţiei. In urma descoperirilor numitului deputat, nimenĭ nu se va mai mira şi-şĭ va esplica uşor amărăciunea ce a cuprins tóte păturile poporului croat contra Banului Hedervary. Vom da aicĭ un resumat din articolul acesta:

Banul, încă în primul an al guvernării sale, a suspendat pe timp de trei anĭ atât legea despre independenţa judecătorilor, cât şi legea despre judicatura juraţilor; lucrul acesta l'a repeţit şi la 1887, prelungind terminul de suspensiune încă pe timp de doi anĭ.

Pentru întréga Croaţie-Slavonie esistă numai o curte cu juraţĭ — în Agram — care e competentă numai pentru delictele comise prin pressă. Sfera de influenţă a acestei curţĭ i-s'a părut prea largă partidului guvernant, de aceea în Maiŭ 1897 ea a fost restrînsă la delictele urmărite „din oficiu".

Organisarea municipiilor — comitatele şi oraşele libere regescĭ — a trecut prin marĭ schimbărĭ sub actualul Ban, aşa că pretutindenĭ e garantată majoritatea funcţionarilor numiţĭ de guvern séu dependenţĭ de el...

Nicĭ 3% din populaţiunea Croaţiei-Slavoniei nu are drept de alegere. Nu e decĭ mirare, că pe lângă o astfel de lege nefavorabilă poporului, dér favorabilă funcţionarilor, se creéză majorităţile parlamentare de aḑi.

Dér sĕ vedem cum respectéză autorităţile frânturile de drepturĭ ce ni-au mai rĕmas?

Alegerile dietale se fac la noi ca şi în Ungaria în era lui Banffy.

Oposiţia, cu dovedĭ puternice, s'a plâns contra alcătuirei listelor alegĕtorilor. A dovedit arestările în massă, închiderea drumurilor, a pretins cercetare, a luat asupră-şĭ purtarea cheltuelilor, — tóte însĕ în zadar, căcĭ nu s'a făcut nicĭ o cercetare şi nu s'a pedepsit nicĭ un abus de putere.

Pe lângă o astfel de lege şi praxă electorală, înstrĕinarea şi contrastul dintre majoritatea dietală şi naţiune, a devenit tot mai mare, cam ca în Franţa pe timpul restauraţiunei şi către finele imperiului.

Majoritatea guvernamentală nu este capabilă a susţiné un singur ḑiar politic cotidian mai mare, décă nu e subvenţionat de guvern. Oposiţia însĕ are cincĭ ḑiare marĭ cotidiane şi numerose foi sĕptĕmânale şi lunare, cu tóte că foile acestea sunt în mod vehement prigonite de guvern prin subtragerea cauţiunei, prin amendĭ, prin închiderea redactorilor (şi acum sunt închişĭ 4) şi mai ales prin confiscărĭ. „*Obzor*" d. e. a fost confiscat de 957 orĭ şi în foile oposiţionale adese-orĭ sunt mai numerose paginile albe, decât cele tipărite.

A doua împrejurare se referă la dreptul de întrunire, care la noi a fost regulat prin legea de la 14 Ianuarie 1875. Pe când deputaţii oposiţionalĭ şi alegĕtorii au anunţat numerose adunărĭ în tótă ţéra, pe atuncĭ partidul guvernamental n'a fost în stare sĕ ţină o singură adunare.

Nicĭ oposiţia însĕ n'a ţinut mai mult de patru adunărĭ, căcĭ celelalte au fost tóte oprite. Legea amintită nu dă drept autorităţilor de a interḑice adunările, decât în trei casurĭ. Autorităţile însĕ séu nemotivat, séu fórte defectuos motivat interḑic chiar şi astfel de adunărĭ, carĭ nu sunt publice, ba chiar şi adunărĭ cu scop economic.

Tóte acestea se întêmplă în Croaţia-Slavonia într'un timp, când orĭ-ce popor cu vitalitate şi conscient tinde spre lărgirea drepturilor constituţionale, şi când în Ungaria esistă deplină libertate de pressă (Pentru Maghiarĭ — Culeg.) şi libertate de întrunire (??)

Nu este decĭ mirare, că în Croaţia, începênd de la social-democraţĭ, e generală nemulţumirea pentru ştirbirea drepturilor constituţionale...

Deputatul *Bresztyenszky* promita, că va arăta şi a doua causă a nemulţumireĭ: starea economică.

Comunităţile bisericescĭ slovace.*)

In Ungaria biserica catolică şi cea evanghelică stau în serviciul ideii de stat maghiar. Slovăcimea are şése episcopĭ, dintre carĭ însĕ numai unul scie slovăcesce. Ei sunt şoviniştĭ politicĭ şi suprema lor dogmă religiósă este: Maghiarisarea întregeĭ Ungarie.

Episcopul Emeric Bende din Neutra (odinióră reşedinţa unui principe slovac) şi-a serbat înainte de asta cu câţi-va anĭ jubileul de 50 anĭ al preoţiei şi F. M. K. E. (societatea culturală, adecă de maghiarisare din Ungaria de nord) i-a trimis o adresă de felicitare, la care Bende, fanaticul şovinist, cu tótă etatea sa atât de înaintată, a rĕspuns astfel: „In opera culturei generale (adecă a culturei generale maghiare) fie-care póte sĕ contribue câte ceva. Acela, care ḑice, că nu póte face nimica, este lipsit de orĭ-ce patriotism. Fie-care trebue sĕ producă ceva în sfera lui de activitate, şi décă fie-care va face ceva, fie cât de puţin, multele bune, fie acelea cât de puţine în sine, vor alcătui ceva mare. Biserica în privinţa acésta merge *înainte*; ca esemplu póte servi comitatul Trencin, unde copiiĭ astăḑĭ salută cu cuvintele: „Dicsértessék az ur Iézus Krisztus". De cât că biserica nu póte sĕ facă totul, unde însĕ póte sĕ facă, ea face de sigur întotdéuna şi în tot locul.

Paul Szmrecsányi, episcop în Scepus (Zips) cu ocasiunea confirmării într'o comună slovacă, a fost salutat de către o elevă în limba slovacă. Episcopul a dojenit pe învĕţătorĭ şi şi-a esprimat dorinţa, ca în viitor sĕ fie primit numai ungŭresce. Acelaşĭ episcop, care dealtmintrea de nascere este Slovac, a trimis în tómna anului 1900 tuturor parochilor o circulară, în care preoţii sunt invitaţĭ sĕ cerceteze cu deamĕnuntul, décă patrioţii slovacĭ au făcut vr'un memorand, décă au adunat subscrierĭ pentru acel memorand şi décă da, cine a făcut-o acésta şi cu ce resultat.

Presa maghiară a lăudat „patriotismul" episcopului, ér lauda acésta a stîrnit invidia vecinului séu Ivankovics, episcop de Roznava si Sêrb renegat, care a lansat şi el o circulară, în care atrage atenţiunea preoţilor asupra miseriei populaţiunei, care emigréză în masse în America şi spune, că pricina acelei miserii este necunoscinţa limbei maghiare! De aceea învită pe toţĭ preoţii sĕ stăruie pentru rĕspândirea acestei limbĭ, sĕ înfiinţeze societăţĭ, mai ales societăţĭ de cântărĭ, carĭ sĕ aibă scopul, de a maghiarisa cântările bisericescĭ. Va sĕ ḑică sĕrmanii slovacĭ sĕ-şĭ aline fómea cu cântărĭ maghiare! Presa maghiară firesce a lăudat şi acest cas de „patriotism" episcopesc.

Aceştĭ doi ierarchĭ au episcopiile cele mai slab dotate, şi probabil, că în acest mod „patriotic" rîvneau sĕ ajungă la posturĭ mai grase.

Un maghiarisator fără nicĭ o consideraţie este episcopul de Caşovia Bubics, care forţéză preoţiĭ sĕ predice şi sĕ se róge ungŭresce, care exiléză cântările slovăcescĭ din biserică şi maghiariséză şcóla. Şi tot aşa lucréză şi cel mai mare dintre dênşii, primatele Vaszary din Strigon. Acesta trimite în vara anului 1902 o adresă comitetului permanent al comitatului Strigon, prin care comunică, că a ordonat sever inspectorilor bisericescĭ şcolarĭ, ca sĕ stăruie în şcólele primare catolice pentru instrucţia limbei maghiare. Décă cunoscinţa acestei limbĭ va fi în deajuns rĕspândită, atuncĭ se va îngriji, ca sĕ se ţină pretutindenea predicĭ în limba maghiară. Ce Apostol! Mergeţĭ şi învĕţaţĭ tóte popórele!...

*) Din broşura anunţată: „Die Unterdrückung der Slovaken durch die Magyaren."—Praga 1903. Tipogr. ḑiarului „Politik". Editura L. Srb.

Cum sunt episcopii, aşa sunt şi seminariile: curat-maghiare.

In anul 1894 conventul general evanghelic a respins cererea Slovacilor pentru întemeiarea unui gimnasiu confesional. Conducĕtorii au înaintat atuncĭ o petiţie la ministeriul de culte, cerênd voie pentru înfiinţarea unui gimnasiu inferior privat interconfesional; cererea a fost însĕ respinsă pe motiv, că de cultivarea tinerimei slovăcescĭ se pórtă destulă grije în gimnasiile statului. Şi totusĭ legea amintită despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor din anul 1868, dice că toţĭ cetăţenii, fie ei de orĭ-ce naţionalitate, au deopotrivă dreptul de a înfiinţa şcolĭ inferióre şi superióre, de a forma spre acest scop societăţĭ, de a aduna fondurĭ şi de a fixa limba instrucţiunei. Aşa vorbesce legea în vigóre, la care se refer Slovacii în petiţia lor, însĕ ministrul rĕspunde cu un surîs suveran şi respinge petiţia.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

— 20 Maiŭ v.

Societatea învĕţătorilor bucovinenĭ va ţiné adunarea sa generală din anul curent în 7 Iunie 1903 în sala de gimnastică din Sucéva cu următórea ordine de di: 1) Deschiderea adunării şi salutarea óspeţilor. 2) Raportul anual al comitetului. 3) Raportul cassierului. 4) Schimbarea statutelor şi fixarea unui regulament intern. 5) Chestiunea cursului educativ. 6) Chestiunea învĕţătorilor auxiliarĭ. 7) Alegerea a patru membri noi în comitet. 8) Propunerĭ presentate la timp, ce vor fi aduse în discuţie de comitetul central. In diua adunării de la órele 11 a. m. până 2 d. a. se vor visita: Cetatea, móştele sf. Ioan cel Nou şi alte monumente din Sucéva sub conducerea membrilor comitetului local pentru aranjarea adunării.

Atentat ni-se scrie: Comerciantul-crîşmar George *Enescu* din Poiana-mĕrului în Sâmbăta trecută venind acasă din Braşov cu marfă, séra s'a culcat obosit, însĕ îmbrăcat. Pe la 11 óre séra — Sâmbătă spre Dumineca în 30 Maiŭ — la sbierătul servitórei s'a deşteptat şi îndată a alergat în localul crîşmei, unde aflà după tarabă pe tinĕrul Nicolae B. Fota umblând în cutia cu banĭ, cu lumînarea aprinsă. Respectivul îndată şĭ-a scos cuţitul din técă şi s'a repedit la Enescu, însĕ din norocire trăgĕndu-se îndĕrĕt, cuţitul nu i-a întrat în cap, ci numai prin pălărie şi de acolo în mâna stângă, rănindu-l. Enescu a aflat un baston uitat în crâşmă şi cu acela s'a apărat de ucigaş, care a fugit apoi în stradă. La cercetare s'a constatat, că hoţul a întrat prin dosul casei pe-o uşiţă neîncuiată, care numai cu un mic cuiŭ era închisă, uşa crâşmei din curte nu era închisă, — şi servitórea dormia acolo. Din cutie a luat 60 coróne. Duminecă a fost prins şi deţinut respectivul tinĕr „de bună speranţă" — de 21 anĭ — care a mai fost pedepsit încă de trei-orĭ pentru furturĭ şi bătaie.

Ţĕranii din comitatul Cluşinlui, în mai multe cercurĭ, sufer de nou din pricina, că s'au închis têrgurile pentru bóla de vite. Se dice, că mai mulţĭ cetăţenĭ din Huedin, în frunte cu un anumit fruntaş Ungur, *Bruma*, au fost la vice-şpanul şi s'au plâns fórte aspru pentru nĕcasurile ce se fac atât celor din Huedin, cât şi Românilor de la munte prin oprirea têrgurilor. Dice, că Românii de la munte vin până lângă Huedin cu carĕ cu lemne, şi de la un loc îşĭ desprind vitele şi *se pun ei în jug*, ca sĕ-şĭ tragă carĕle cu lemne până in piaţa Huedinului, de unde sĕ-şĭ pótă cumpĕra bucate. — In popor, atât la Românĭ, cât mai ales la Ungurĭ, e fórte mare amărăciune pentru aceste stărĭ de lucrurĭ grozave. („Rĕvaşul").

Un sat întreg ars. O fóie bulgară istorisesce sórtea tristă a satului *Banitza* departamentul Serres). Satul a fost incendiat de Turcĭ. Din 500 de locuitorĭ au rĕmas în viéţă numai 48 suflete, carĭ au scăpat cu fuga în munţĭ. Cei-lalţĭ, bărbaţĭ, femei, copii, au fost omorîţĭ în mijlocul satului şi aruncaţĭ în rîu. Femeile şi fetele au fost mai întâiŭ siluite şi apoi ucise. Turcii erau comandaţĭ de ĭuzbasa Tefik, care a terminat şcóla militară bulgăréscă şi a desertat din armata bulgară ca ofiţer.

Notar deţinut. Ni-se scrie: Notarul Carol I. *Reich* din Poiana-mĕrului — care deja de doi anĭ e suspendat pentru neaptitudine în oficiu – în dilele acestea a fost deţinut de către judecătoria din Zêrnescĭ pentru escrocherii şi falsificărĭ de documente.

Dramă de amor. In faţa tutungeriei lui Wilhelm Wächter din strada Vămii, adĭ diminéţă pe la órele 9 se aglomerase o mulţime de curioşĭ, carĭ discutau faptul, ce s'a petrecut înlăuntrul tutungeriei. Uşa prăvăliei era închisă, ér în lăuntru, stăpânul prăvăliei, Wilhelm Wächter, cunoscut în tot oraşul, era sinucis prin strangulare, ér alăturea de dênsul corpul unei fete de asemenea strangulată, amanta lui. Poliţia constatase deja casul şi a închis érăşĭ uşa dinaintea curioşilor, până va veni la faţa locului comisia, care sĕ ordoneze transportarea cadavrelor. Cadavrele au fost transportate la spital.

Petrecere cu bătaie şi pe urmă temniţă. In comuna Ludoş (Miercurea) la o petrecere cu dans Nicolae Suciu şi doi fii ai lui, Nicolae şi Ioan, s'au încăierat în bătaie cu Ioan şi Nicolae Nanu, Ioan Băcilă, Ioan Munteanu, Ioan şi Moise Zeuchia. Suciulescii s'au ales cu rănĭ grave din acéstă încăierare. Ioan Nanu şi Ioan Băcilă, de frica pedepsei au vrut sĕ fugă în America, ceea-ce nu i-a succes decât lui Ioan Băcilă, căcĭ Ioan Nanu a fost arestat în Brema şi escortat înapoi în Transilvania. Suciulescii s'au însănĕtoşat, ér cei-ce i-au bătut au trebuit sĕ-şĭ dea séma de fapta lor înaintea tribunalului din Sibiiu, unde în diua de 30 Maiŭ au fost osîndiţĭ pe cum urméză: Moise Băcilă, Ioan Nanu şi Ioan Munteanu la câte 3 lunĭ închisóre, 20 cor. amendă şi restituirea cheltuielilor avute cu farmacia. Nicolae Nanu a scăpat cu 7 dile, ér cel-ce a fugit în America a fost iertat, atât de reclamanţĭ, cât şi de tribunal.

Tragere la ţintă. Mâne, *Miercurĭ*, în 3 Iunie reserviştii regimentului Nr. 2 de infanterie vor eşi în *Poiana* la tragere la ţintă. Acésta se aduce de către poliţie la cunoscinţa publică cu observarea, că este sever interdis a călca pe teritorul Poianei în timpul de la 5 óre diminéţa şi până la 2 óre p. m., în care timp se va face tragerea la ţintă.

„Transilvania", *bancă generală de asigurare mutuală în Sibiiu.* Dela Consiliul de administraţiune al acestei societăţĭ primim următorul comunicat: „De timp mai îndelungat diferite diare se ocupă cu banca de asigurare „Transilvania" şi cu unii dintre representanţii sĕi. Aci banca este presentată ca o întreprindere, care are sĕ servéscă agitaţiunei naţionaliste, de altă parte ér sunt atacaţĭ în modul cel mai vehement agenţĭ ai representanţelor unguresci ale băncii. Institutul de asigurare „Transilvania" a înfiinţat înainte cu vre-o câţĭ-va anĭ în Ungaria de sus agenturĭ de probă cu scopul de a-şĭ estinde eventual activitatea şi în acele părţĭ ale ţĕrii. Parte vada institutului, care esistă deja de 35 de anĭ, parte premiile eftine şi culantele condiţii de asigurare îndreptăţiau aşteptarea, că banca de asigurare va obţiné resultate corĕspundĕtóre şi în noul reion. Natural, că institutele de concurenţă priviau cu ochĭ rĕi o ast-fel de estindere a „Transilvaniei" şi este constatat, că acéstă împrejurare a dat impulsul atacurilor diaristice cu totul nejustificate. „Transilvania" s'a vĕdut decepţionată în aşteptările sale referitóre la afacerile din Ungaria-de-sus şi deóre-ce s'au arătat aci numai perderĭ, institutul se retrage — după-cum s'a făcut deja comunicare în acéstă direcţie din partea presidiului în ultima adunare generală — pe vechiul ei teren de activitate, unde va lucra mai departe în mod strict real. Cu acésta credem, vor amuţi şi vehementele atacurĭ diaristice".

O catastrofă.

Anvers, 28 Maiŭ 1903.

Domnule Redactor! O teribilă catastrofă s'a produs Marţĭ séra pe Escaut, aprópe de Anvers, lângă Saeftingen: vaporul norvegian „Uto", scoborând rîul, s'a ciocnit cu vaporul engles „Huddersfield", care venea din Anvers şi douĕ-decĭ şi unu din pasagerii acestuia din urmă au perit. Nicĭ-odată vre-o ciocnire, după cum scriu diarele de aicĭ, n'a făcut atâtea victime pe acest rîu. Cu tóte că toţĭ cei înecaţĭ erau strĕinĭ, impresia, causată în oraş în urma acestei întêmplărĭ, a fost din cele mai durerose.

Ĕtă în ce împrejurărĭ s'a întêmplat catastrofa:

Vaporul engles „Huddersfield", făcênd serviciul regulat între Anvers şi Grimsby, părăsise Anversul Marţĭ séra pe la órele 8. Vaporul avea pe bord, afară de echipagiu, compunêndu-se din vre-o douĕ-decĭ de ómenĭ, patru-decĭ şi unu de emigranţĭ austriacĭ, polonesĭ, italienĭ şi ruşĭ, carĭ se duceau în Anglia, pentru a pleca de acolo în Canada.

Către $9^1/_2$ óre tótă lumea de pe bord se culcase. O jumĕtate de óră mai târdiu o lovitură puternică deşeptă din somn echipagiul şi pe pasagerĭ: vaporul norvegian „Uto" venind din Rotterdam şi scoborând rîul, sĕ ciocnise cu vaporul „Huddersfield", causându-i acestui din urmă, sus în partea stângă, unde se afla partea cea mai mare dintre emigranţĭ, o apertură gigantică, prin care pătrunse apa imediat. O panică teribilă se născù pe vapor: toţĭ emigranţii, carĭ erau în partea dinainte a vaporului, se precipitară, abia îmbrăcaţĭ, spre cea dindĕrĕt. In câteva secunde, partea dinainte a vaporului umplută de apă, se cufundà dimpreună cu toţĭ emigranţii, carĭ fură înecaţĭ, mai înainte ca ei sĕ-şĭ pótă da esact séma, de ceea-ce se întêmplase.

Bărcile fură lăsate imediat pe apă şi se aşedară în ele o parte din emigranţii scăpaţĭ. Ómenii echipagiului mai stătură o óră pe vapor, până când acesta scufundându-se de tot, trebuiră şi ei sĕ se îmbarcheze.

Erĭ după prând sosiră în Anvers, aduşĭ de un remorcher, toţĭ aceştĭ nefericiţĭ, carĭ adĭ nu mai posed nimic; cum fuseseră surprinşĭ în somn, abia erau îmbrăcaţĭ: o femeie austriacă, avênd ca costum numai o cămaşe, ţinea în braţe un copilaşĭ învĕlit în sdrenţe, ér de o mână ţinea un băiat, îmbrăcat cu o cămaşe ruptă. Toţĭ alergau cu picióre le góle, ne mai avênd nicĭ ciorapĭ, nicĭ ghete.

Emigranţii se compuneau toţĭ din familii de cultivatorĭ, carĭ după ce îşĭ vêndură puţinul pămênt ce-l mai aveau în ţéra lor, aveau de gând sĕ mérgă în Canada pentru a-şĭ face avere. In urma catastrofei, ei îşĭ perdură şi haine, şi bagaj şi banĭ... Unii posedeau până la 500 dolarĭ (2500 francĭ)... O avere!

Intre înecaţĭ se aflà trei familii: una compunêndu-se din tată, mamă şi trei fete în vêrstă de 18, $5^1/_2$ şi 3 anĭ, alta compunêndu-se din părinţĭ şi doi băieţĭ, ér alta din părinţĭ şi o fată.

Causele ciocnirei încă nu sunt de tot cunoscute. Se crede însĕ, că ciocnirea a avut loc în urma iuţelei celei marĭ, ce-şĭ luaseră amêndouĕ vapórele şi din causa neatenţiei pesonalului conducĕtor.

Pagubele causate încă nu s'au determinat.

Gaura făcută în urma ciocnirei, după cum spun scufundătorii, este lungă de 5 metri şi lată de 3.

Cadavrele celor înecaţĭ vor fi scóse dilele acestea.

Astfel fù sórtea acestor nefericiţĭ, carĭ voiau sĕ-şĭ caute norocul în America.

Jean Garoiŭ.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 1 Iunie. „Magyarorszag" afirmà din nou la loc de frunte, că după o scire positivă ce o are din Berlin, Coróna e pe punctul de a face concesiunĭ Maghiarilor în ce privesce *limba* şi *stindardul.*

Agram, 1 Iunie. Din incidentul sosirei Slovenilor, s'au întîmplat érăşĭ marĭ escese. Poliţia a fost atacată cu pietri. Miliţia a intervenit şi a golit stradele, s'au făcut multe arestărĭ.

Lemberg, 1 Iunie. Partidul poporal polon a votat în ultima sa conferenţă o resoluţiune, prin care se esprimă cea mai caldă simpatie faţă de luptele şi nisuinţele Croaţilor şi esprimă regrete asupra victimelor. Resoluţiunea dice, că a sosit timpul luptei pentru libertate a Croaţilor şi de aceea popórele slave sunt învitate a sprijini pe Croaţĭ în lupta acésta.

Diverse.

Inimă musicală. Profesorul Reiter din Viena a presentat societăţii de medicină pe o femeie, care are un organ cu totul particular. Inima ei este musicală. De la vêrsta de patru anĭ ea suferea de palpitaţiunĭ seriose, când într'o di observà un sunet ascuţit şi armonios, care eşia din pieptu-i. Puţin câte puţin acest sgomot a fost audit de către persónele din împrejur. Astădĭ acest sunet a devenit aşa de ascuţit şi sémănă aşa de mult cu o voce de om, în cât pare că este un cântec cu douĕ note plăcute. Se póte dice, că este vocea inimei.

Păţania unui avar. Un deputat frances, luând masa la un prietin, a avut ocasia sĕ cunóscă şi pe un doctor ilustru Deputatul a început sĕ se plângă, că sufere de tóte bólele lumei şi făcea doctorului întrebărĭ peste întrebărĭ, consultându-l despre ce fel de reţete sĕ ia şi ce dietă sĕ urmeze. Pentru a nu le uita, a luat un creion şi a însemnat pe manşetă mai multe ordonanţe. Care nu i-a fost mirarea, când a vĕdut a doua di, că un servitor îi aduce un bilet, prin care i-se cere plata pentru patru reţete medicale, ce doctorul i-le-a arătat la masa din ajun. Deputatul vrênd nevrênd a plătit; se dice însĕ, că nu trecù mult şi a fost apucat de frigurĭ...

POSTA REDACŢIUNEI.

Scytian Gândul d-vóstră e bun şi îl pricepem, aşa espus însĕ ar face mai mult rĕu, de cât bine. Salutare!

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.